

Sayı : E-43370460-130[5317-4036]-35505
Konu : Sigorta Aracılarının Yapmış Olduğu
İşlemler Hakkında Genel Yazı

21.04.2025

DAĞITIM YERLERİNE

Başkanlığımıza intikal eden olaylardan, sigortacılık sektöründe faaliyet gösteren sigorta acenteleri ve brokerleri ile bunların şubelerinin gerek şubeleşme adı altında yapmış oldukları yapılanmadaki gelir paylaşımı gerekse müşteri bulma hizmeti gibi çeşitli komisyon işlemlerinin belgelendirilmesinde anılan kişilerce sigorta komisyon gider belgesinin kullanıldığı ve söz konusu işlemlerde katma değer vergisi (KDV) hesaplanmayarak Hazine kaybına sebebiyet verildiği anlaşıldığından konuya ilişkin aşağıdaki açıklamaların yapılmasına gerek duyulmuştur.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinin birinci fıkrasında, "Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir." hükmü yer almakta olup, söz konusu kayıtların, esas itibarıyla, mezkur Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde yer alan veya Bakanlığımıza verilen yetkilere dayanılarak kullanılması/düzenlenmesi uygun görülen belgelerle tevsik edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda mezkur Kanunun;

- 229 uncu maddesinde, "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.*",

- 232 nci maddesinde ise, "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:*

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;

2. Serbest meslek erbabına;

3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;

4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;

5. Vergiden muaf esnafa. Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler..."

hükümlerine yer verilmiştir.

Aynı Kanunun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi ile Maliye Bakanlığı, mükellef ve meslek grupları itibarıyla muhasebe usul ve esaslarını tespit etmeye, bu Kanuna göre tutulmakta olan defter ve belgeler ile bunlara ilaveten tutulmasını veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyet, şekil ve ihtiva etmesi zorunlu bilgileri belirlemeye ve bunlarda değişiklik yapmaya yetkili kılınmıştır.

Bu yetkiye dayanılarak sigorta şirketleri ile acenteler tarafından düzenlenecek belgelerde uyulması gereken usul ve esaslar 243, 246 ve 385 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde belirlenmiş

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: TXIRTJX2S

Devlet Mahallesi Merasim Caddesi No:9/1 Çankaya Ankara

Telefon No: 0312 415 30 00 Faks No: 0312 415 28 21 - 22

e-Posta : Internet Adresi : <https://gib.gov.tr>

KEP Adresi : gib@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/gelir-idaresi-ebys>

Bilgi için: Elif YURDAKUL

Gelir Uzmanı

(53- Şb.)

Telefon No: 0(312)591 71 20/7120

olup, 385 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin "6 Sigorta Acentelerine Tali Acentelik Sözleşmesi ile Bağlı Olarak Çalışan Tali Acentelere Ödenen Komisyon Bedellerinde Belge Düzeni" başlıklı bölümünde; "243 ve 246 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde, sigorta acente ve prodüktörleri ile sigorta ve reasürans brokerleri tarafından sigorta şirketlerine sağlanan hizmetler nedeniyle ödenen komisyon bedelleri için sigorta şirketleri tarafından "Sigorta Komisyon Gider Belgesi" düzenleneceği ve acente, prodüktör ve brokerlerin bu bedeller için ayrıca fatura düzenlemeyecekleri ve bu bedelleri sigorta komisyon gider belgesine istinaden hasılat kaydedecekleri açıklanmıştır.

Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden, tali acentelerin bir tali acentelik sözleşmesiyle sigorta acentelerine bağlı olarak faaliyette bulunmaları ve bu faaliyetleri sonucu bir komisyon geliri elde etmeleri nedeniyle, sigorta acenteleri tarafından tali acentelere ödenen komisyon bedelleri için sigorta komisyon gider belgesi düzenleme zorunluluğu getirilmiştir.

Buna göre, tali acenteler aldığı bu bedeller için ayrıca fatura düzenlemeyecekler ve bu bedelleri sigorta acenteleri tarafından düzenlenen sigorta komisyon gider belgesine istinaden hasılat kaydedebileceklerdir. ... "

açıklamalarına yer verilmiştir.

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesinde, banka ve sigorta şirketlerinin Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paraların banka ve sigorta muameleleri vergisine (BSMV) tabi olduğu ve mükellefi belirleyen 5766 sayılı Kanunun 25/a maddesi ile değişik 30 uncu maddesinde, 1/8/2008 tarihinden itibaren BSMV'yi banka, banker ve sigorta şirketlerinin ödeyeceği ve sigorta aracılığı tarafından yapılan sigorta işlemlerinde de verginin mükellefinin sigorta şirketleri olduğu hükme bağlanmıştır.

3065 sayılı KDV Kanununun;

- 1/1 inci maddesinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu,

- 17/4-e maddesinde ise banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemler ve sigorta aracılarının sigorta şirketlerine yaptığı sigorta muamelelerine ilişkin işlemlerinin KDV'den istisna olduğu hükme bağlanmıştır.

KDV Genel Uygulama Tebliğinin "Sigorta Aracılık İşlemleri" başlıklı (II/F-4.5.2.) bölümünde;

"...

5684 sayılı Sigortacılık Kanununun "Tanımlar" başlıklı 2 nci maddesinde, sigorta acenteleri ve brokerleri aracı olarak tanımlanmıştır.

Buna göre, sözleşme yapma ve prim tahsil etme yetkisi bulunan veya bulunmayan sigorta acenteleri ile sigorta brokerlerinin sigorta şirketlerine yaptığı sigorta muamelelerine ilişkin işlemleri karşılığı aldığı komisyon bedelleri üzerinden KDV hesaplanmaz.

Öte yandan, faaliyetleri Kanunun (17/4-e) maddesi uyarınca KDV'den müstesna olan sigorta aracılığı (sigorta acentesi ve brokerler) tarafından işletmelerine ait taşınır ve taşınmazların teslimi ve sigorta muamelelerine ilişkin olanlar dışındaki hizmetleri KDV'ye tabidir.

Bu nedenle, sözü edilen sigorta aracılarının istisna kapsamına girmeyen KDV'ye tabi arazi işlemlerinin bulunması halinde, bu işlemler sadece işlemin gerçekleştiği dönem için bir defaya mahsus olarak verilecek 1 No.lu KDV beyannamesi ile beyan edilir."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: TXIRTJX2S

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/gelir-idaresi-ebys>

Devlet Mahallesi Merasim Caddesi No:9/1 Çankaya Ankara

Telefon No: 0312 415 30 00 Faks No: 0312 415 28 21 - 22

e-Posta : Internet Adresi : <https://gib.gov.tr>

KEP Adresi : gib@hs01.kep.tr

Bilgi için: Elif YURDAKUL

Gelir Uzmanı

(53- Şb.)

Telefon No: 0(312)591 71 20/7120

Bu çerçevede, sigorta şirketleri tarafından sigorta acente, prodüktör ve brokerlerinden sağlanan hizmetler nedeniyle ödenen komisyon bedelleri için sigorta şirketi tarafından; tali acentelik sözleşmesiyle bağlı olunan sigorta acentesinden elde edilen komisyon geliri için ise acente tarafından fatura yerine sigorta komisyon gider belgesi düzenlenmesi icap etmekte olup, söz konusu durumlar haricinde sigorta komisyon gider belgesinin düzenlenmiş olması genel hükümler çerçevesinde fatura düzenleme yükümlülüğünü kaldırmamaktadır.

Bununla birlikte, 5684 sayılı Sigortacılık Kanununda, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 21/12/1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanununda yer alan "tali acentelik" müessesesine yer verilmediği, 5684 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan ve 22/4/2014 tarihinde yürürlüğe giren "Sigorta Acenteleri Yönetmeliği"nin uygulamasına ilişkin bazı hususlar hakkında açıklamaların yer aldığı "Sigorta Acenteleri Yönetmeliğinin Uygulanmasına İlişkin Genelge (2016/27)"nin "7. İş Paylaşımı" başlıklı bölümünde, sigorta acentelerinin doğrudan sigorta şirketleri tarafından yetkilendirilmesi gerektiği, bu kapsamda her ne ad altında olursa olsun (ikili sözleşme, üçlü sözleşme, alt acentelik, tali acentelik, acenteler arası işbirliği v.b.) doğrudan sigorta şirketi tarafından yetkinin verilmediği yapılanmalar çerçevesinde iş paylaşımında bulunulmasının mümkün olmadığı, acenteler arası iş paylaşımının yetkili olunan sigorta şirketi adına aracılık faaliyetinde bulunulmasının iyi niyet ve dürüstlük kuralları çerçevesinde mümkün olduğu, işbirliği yapılan acente sayısının beşi aşması veya işbirliği yapılan acentelerin aynı il sınırları içerisinde bulunmaması durumlarının iyi niyet ve dürüstlük kurallarına aykırılık olarak kabul edileceği belirtilmiştir.

Ayrıca, 14/6/2007 tarihli ve 26552 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununda, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 21/12/1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanununda yer alan, "tali acentelik" müessesesine yer verilmediği anlaşılmış olup, 385 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin ilgili bölümünde mevcut bulunan yukarıdaki düzenlemelerin de yürürlüğünün kalmadığı sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan, 5766 sayılı Kanunla 3065 sayılı KDV Kanununun (17/4-e) maddesinde yapılan değişiklikle, söz konusu maddedeki "... tali acenteler dahil sigorta acente ve prodüktörlerinin ..." ibaresi 1/8/2008 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere "... sigorta aracılarının sigorta şirketlerine yaptığı ..." şeklinde değiştirilmiştir.

Buna göre;

- Sigorta aracıları tarafından sigorta şirketlerine yapılan sigorta muamelelerine ilişkin işlemler 3065 sayılı KDV Kanununun 17/4-e maddesine göre KDV'den istisna olup söz konusu hizmetler nedeniyle ödenen komisyon bedelleri için sigorta şirketi tarafından sigorta komisyon gider belgesi düzenlenmesi,

- Sigorta aracıları ve bunların şubelerinin birbirlerine karşı yaptıkları sigorta muamelelerine ilişkin işlemleri ile diğer bütün işlemleri KDV'ye tabi olduğundan, bunların kendi aralarında gerçekleştirdikleri işlemlere ilişkin olarak elde ettikleri komisyon gelirine konu olan hizmetler için genel hükümler çerçevesinde fatura düzenlenmesi ve genel oranda KDV hesaplanması

gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

Mehmet ARABACI
Başkan a.
Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı

Dağıtım :
81 İl Defterdarlığına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: TXIRTJX2S
Devlet Mahallesi Merasim Caddesi No:9/1 Çankaya Ankara
Telefon No: 0312 415 30 00 Faks No: 0312 415 28 21 - 22
e-Posta : Internet Adresi : <https://gib.gov.tr>
KEP Adresi : gib@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/gelir-idaresi-ebys>

Bilgi için: Elif YURDAKUL

Gelir Uzmanı

(53- Şb.)

Telefon No: 0(312)591 71 20/7120

